

1. Статистикалық байқаудың мақсаты	1. Цель статистического наблюдения
Осы нысанның байқау мақсаты газ тәріздес отындарды таратудың негізгі көрсеткіш-терін анықтау болып табылады.	Целью наблюдения данной формы является определение основных показателей распределения газообразного топлива.
2. Респонденттер тобы	2. Круг респондентов
Көрсетілген нысанды «Газ тәріздес отындарды тарату» (ЭҚЖС коды – 40.22) экономикалық қызметтің негізгі және қосалқы түрлерімен заңды тұлғалар мен олардың құрылымдық бөлімшелері толтырып мемлекеттік статистика органдарына жыл сайын табыс етеді.	Указанную форму заполняют и представляют ежегодно в органы государственной статистики все юридические лица и их структурные подразделения с основным и вторичным видом экономической деятельности «Распределение газообразного топлива» (код ОКЭД 40.22).
3. Нысанда пайдаланылатын терминдер мен анықтамалар	3. Термины и определения, используемые в форме
Газ желілерінің ұзындығы – кәсіпорын балансында есепке алынатын (немесе басқа кәсіпорындар мен ұйымдардан жалға алынған) көшедегі газ желілерінің ұзындығы.	Протяженность газовой сети – это протяженность уличных газовых сетей, числящихся на балансе предприятия (или арендованных у других предприятий и организаций).
Көшедегі газ желілері (тарату желілері) деп қаланың, кенттердің, ауылдық елді мекендердің көшелері, алаңдары, жағалаулары т.с.с. арқылы қалаға, кентке, ауылдық елді мекенге кіре берістігі магистралдық газ құбырындағы газ тарату станцияларынан (ГТС) жүргізілген газ құбырларын айтады.	Уличными газовыми сетями (распределительными сетями) считаются газопро-воды, проложенные по улицам, площадям, набережным и т.д. города, поселка, сельского населенного пункта от газораспределительных станций (ГРС) на магистральном газопроводе при входе в город, поселок, сельский населенный пункт.
Қосылған желілер – бұл кәсіпорынның балансына жаңадан қабылданған көше газ желілері, сонымен бірге газ құбырларының қайта құрылған желілері, істегі желілердің кеңейтілуі, сондай-ақ басқа кәсіпорындардан қабылданған көше желілері кіреді.	Добавилось сетей – это вновь принятая на баланс предприятия уличная газовая сеть, включая вновь сооруженные линии сети газопроводов, расширение действующих линий, а также принятые уличные сети от других предприятий.
Істен шығарылған желілер – бұл кәсіпорынның балансынан шығарылған желілер, елді мекенді қайта құруға байланысты істен шыққан желілер, сондай-ақ басқа кәсіпорындардың балансына берілген желілер.	Выбыло сетей – это сеть, которая списана с баланса предприятия, выбывшая в связи с проводимой реконструкцией населенного пункта, а также переданная на баланс другим предприятиям.
Желілердің жеке-дара ұзындығы – кәсіпорын балансында есепке алынған (немесе басқа кәсіпорындардан жалға алынған) орам ішіндегі (аула ішіндегі) және жаңадан қосылған желілердің ұзындығы.	Одинокое протяжение сетей – это протяжение внутриквартальных (внутри-дворовых) сетей и вводов, числящихся на балансе предприятия (или арендованных у других предприятий).
Орам ішіндегі және аула ішіндегі желілерге көшедегі газ тарататын желінің газ тарқалатын жерінен үйдің баспалдақ торларында (үйдің төменгі бөлігінде) орналасқан ажыратқыш құрылғыға дейінгі жүргізілген газ құбырлары жатады.	К внутриквартальным и внутридворовым сетям – относятся газопроводы, проложенные от уличной разводящей газовой сети в месте ответвления до отключающих устройств, установленных в лестничных клетках (в цокольном этаже).
Тұтынушыларға газ босату (беру) – бұл тұрғындарға және кәсіпорындардың, ұйымдардың, мекемелердің коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктеріне жіберілген газ. Тұтынушыларға орнатылған газ есептеу құралдарының көрсеткіштері негізінде есеп кітапшаларының немесе көршікелер мен екі жақты актілердің деректері бойынша; газды есептеу құралдары жоқ немесе іске жарамсыз болып жатса - іске қосылған жану жүесінің белгіленген қуаты мен оның жұмыс істеген уақыты бойынша, ал тұрғындар үшін - бекітілген нормалар мен тарифтер бойынша анықталады.	Отпуск газа потребителям – это газ, отпущенный населению и на коммунально-бытовые нужды предприятий, организаций, учреждений. Определяется по данным книг учета, либо карточек и двусторонних актов, основанных на показаниях измерительных приборов учета газа, установленных у потребителей; при отсутствии приборов учета газа или при их неисправности - по фактически установленной мощности включенных горелочных систем и времени их работы, а для населения - по утвержденным нормам и тарифам.
Жоғалған газ – ол желіге жіберілген газ көлемі мен барлық тұтынушыларға берілген газ көлемі және өз қажетіне жұмсалған газ көлемінің арасындағы айырмамен анықталады. Егер қаладағы газ шаруашылығының кәсіпорны газды басқа елді мекендердегі кәсіпорындарға беретін болса, онда жүйедегі жоғалған газ көлемін анықтау үшін, жүйеге жіберілген газ көлемінен өзінің қаласының барлық абоненттеріне жіберілген газды және басқа елді мекендердегі газ шаруашылықтарына жіберілген газды алып тастау қажет.	Потери газа определяются как разница между количеством газа, поданного в сеть, количеством газа, отпущенного всем потребителям и газа израсходованного на собственные нужды. В тех случаях, когда предприятие газового хозяйства города отпускает газ предприятиям других населенных пунктов, для определения количества потерь в сетях необходимо из количества газа, поданного в сеть вычесть количество газа, отпущенного всем абонентам своего города, и количество газа, отпущенного газовым хозяйствам других населенных пунктов.
Жерасты газ сақтайтын сымдылық – кәсіпорын балансындағы немесе басқа кәсіпорындар мен ұйымдардан жалға алынған жер асты газ сақтайтын (орамдық және аулалық) сымдылықтардың жалпы көлемі.	Емкость подземных газохранилищ – суммарная вместимость подземных емкостей газохранилищ (квартальных и дворовых), находящихся на балансе предприятия или арендуемых у других предприятий и организаций.
Жерасты (орамдық, аулалық) қондырғысы деп бір топ пәтерлер мен үйлерді сұйытылған газбен жабдықтауға арналған жер асты сымдылықтарының қосындысынан тұратын құрылысты айтады.	Подземной (дворовой, квартальной) установкой следует считать сооружение, состоящее из подземных емкостей, предназначенное для снабжения сжиженным газом групп квартир и домов.
4. Әдіснамалық түсініктемелер	4. Методологические пояснения
1-ГАЗ нысанда балондағы сұйытылған газ, былайша айтқанда балондағы газды бөлшек саудамен сату (ЭҚЖС 52.48.35) және балондарды толтыру (ЭҚЖС 74.82) есепке алынбайды.	В форме 1-ГАЗ не учитывается сжиженный газ в балонах, т.е. торговля розничная газом в балонах (ОКЭД 52.48.35) и заправка балонов (ОКЭД 74.82). Данные раздела 2 и раздела 4 показываются с одним десятичным знаком после запятой, остальные – в целых числах.
2 және 4 бөлімдегі деректері үтірден кейінгі бір ондық белгімен көрсетіледі, қалғандары – толық сандармен көрсетіледі.	В разделе 1 указывается количество газифицированных городов, поселков и населенных пунктов на конец отчетного года. К поселкам относится населенный пункт при промышленных предприятиях, стройках, железнодорожных станциях и других экономически важных объектах с численностью не менее 3 тысяч человек. Все остальные населенные пункты относятся к сельским.
1 бөлімде есепті жыл аяғында газдендірілген қалалар, кенттер және селолық елді мекендер көрсетіледі. Кенттерге өнеркәсіп кәсіпорындары, құрылыс жүріп жатқан жердің, темір жол стансасының және басқа да экономикалық маңызды объектілер жанындағы адамның саны 3 мыңнан кем емес елді мекендер жатады. Барлық қалған елді мекендер селолыққа жатады.	В разделе 4 протяжение уличной газовой сети учитывается в одиночном исчислении, т.е. в одну линию. Если по улице уложены трубы в два и более линий, то для определения протяженности газовой сети необходимо суммировать протяженности всех линий. В протяжение уличной сети не включаются длина вводов внутридворовых и внутриквартальных сетей.
4 бөлімде көшедегі газ желісі бойлығының бір тінділігі, былайша айтқанда бір желілігі ескеріледі. Егер көшеде құбыр екі қатар не одан да көп болып жүргізілсе, онда газ желісінің ұзындығын анықтау үшін барлық ұзындықтарын қосып есептеу қажет. Газ желісінің көшедегі ұзындығына квартал ішіндегі және үй ауласы ішіндегі жүргізілген желілер қосылмайды.	В случае, если используются газовые емкости установки (которые управляются со специальных машин, развозящих сжиженный газ), не имеющие уличных сетей проставляются только данные строки 9 раздела 4, т.е. строки 1-8 заполняются при наличии уличной газовой сети.
Егер де көшеде газ желісі жоқ жағдайда қондырылған газ сыйымдылығы пайдаланылатын болса (сұйытылған газды тасымалдайтын арнаулы машинамен толтыратын), онда тек 4 бөлімнің 9-бағаны толтырылады, яғни 1-8 бағандары тек көшеде газ желісі бар жағдайда толтырылады.	

4. Әдіснамалық түсініктемелер

Желіге жіберілген газдың көлемі (2 бөлім 1 баған) өзі өндірген газ көлемінің деректері мен шеттен алынған (жеткізушілерден) газ көлемінің негізінде анықталады, кәсіпорынның өз мұқтажына жұмсалудың (мысалы, құбырды үрлеуге) және жоғатылған газды алып тастағанда.

Сұйытылған газ бойынша есептің жекелеген көрсеткіштерін толтыру кезінде келесіні ескерту қажет:

4 бөлімнің 9 бағанында абоненттердің пәтеріне сұйытылған газды беруге арналған жер асты аулалық ішкі (кварталдық) сыйымдылықтан баспалдақ торларында (үйдің төменгі жағы) орналасқан ажыратқыш құрылғыға дейінгі құбыр желілері көрсетіледі.

Жер асты ыдыс сыйымдылығы, ыдыстың геометриялық көлемдегі сыйымдылықтың текше метрлігі туралы төлқұжат деректерін ескергендегі сұйытылған газды 1 текше метр геометриялық көлеміндегі белгіленген толу нормасының есебімен анықталады.

Мысалы: газ сақтағыштың (кварталдық немесе ішкі аулалық) төлқұжаттың деректеріне сәйкес жер асты сыйымдылығы әрқайсысының 3,5 текше метр болатын екі резервуардан тұрады. Бұл резервуарлардың сыйымдылығы 0,425 тонна текше метр пропанмен нормалы толтырғанда: $0,425 \times 3,5 \times 2 = 3$ т. болады.

4. Методологические пояснения

Количество природного газа, поданного в сеть (строка 1 раздела 2) определяется на основании данных о количестве собственного газа и полученного газа со стороны (от поставщиков), за вычетом газа, израсходованного на собственные нужды предприятия (например, на продувку труб) и потери.

При заполнении отчета по сжиженному газу необходимо иметь в виду следующее:

По строке 9 раздела 4 показываются трубопроводы, которые сооружены от подземных дворовых (квартальных) емкостей до отключающих устройств, установленных на лестничных клетках (цокольном этаже) предназначенных для подачи сжиженного газа в квартиры абонентов.

Вместимость подземных емкостей на конец отчетного года определяется из расчета установленных норм наполнения сжиженным газом 1 куб. м геометрического объема и с учетом паспортных данных о фактическом геометрическом объеме емкостей в кубических метрах.

Пример: согласно паспортным данным газохранилище (квартальное или дворовое) состоит из двух подземных резервуаров емкостью 3,5 м³ каждый. При норме наполнения пропаном 0,425 т/м³ вместимость этих резервуаров составит: $0,425 \times 3,5 \times 2 = 3$ т.

5. Арифметика-логикалық бақылау

1 бөлім.

1 жол = 2-4 жол-ның қосындысына (барлық бағандар бойынша)

2 бөлім.

1 жол = 2, 7, 8 жол-ның қосындысына (барлық бағандар бойынша)

2 жол = 3-6 жол-ның қосындысына (барлық бағандар бойынша)

3 бөлім.

10 жол = 1 жол + 2 жол – 3 жол – 8 жол – 9 жол (барлық бағандар бойынша)

4 бөлім.

8 жол = 1 жол + 2 жол – 5 жол (барлық бағандар бойынша)

2 жол = 3-4 жол-ның қосындысына (барлық бағандар бойынша)

5 жол = 6-7 жол-ның қосындысына (барлық бағандар бойынша)

5. Арифметико-логический контроль

Раздел 1.

Строка 1 = сумме строк 2 - 4 (по всем графам)

Раздел 2.

Строка 1 = сумме строк 2, 7, 8 (по всем графам).

Строка 2 = сумме строк 3 - 6 (по всем графам).

Раздел 3.

Строка 10 = строка 1 + строка 2 – строка 3 – строка 8 – строка 9 (по всем графам).

Раздел 4.

Строка 8 = строка 1 + строка 2 – строка 5 (по всем графам).

Строка 2 = сумме строк 3 - 4 (по всем графам).

Строка 5 = сумме строк 6 - 7 (по всем графам).